

מועדים התשס"ט כתרים של ספרי תורה

Festivals 2008
Torah Crowns

אלול התשס"ח • 9/2008 • 807

דואר
ישראל
בכל מקום, בשביל כולם
השירות הבולאי

כתר של ספר תורה, פולין

במרכז אירופה ובמזרחה מעוצב הכתר לספר תורה בצורת עטרה צמחית וזרועות הסוגרות מעליה. מבנה הכתר הסגור באיחופה לא איפשר שימוש בכתר וברימונים גם יחד, ולכן התפתח באירופה הנוהג להשתמש ברימונים בימי חול, ואילו בכתרים - בשבתות ובחגים. בין הכתרים לספר תורה מפולין בולטת קבוצת כתרים שייחודה בגובהה הרב ובהיותה מורכבת משלושה כתרים זה מעל זה. המקור לטיפוס כתרים זה הוא בדברי רבי שמעון: "שלושה כתרים הם: כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות" (משנה, אבות ד: יג).

כתר של ספר תורה, עדן

בעדן התפתח כתר דמוי כיפה מחודדת, דרכו עוברים הרימונים הקבועים מעל מוטות הגלילה. בקהילה זו אין הכתר מקובע אל התיק, ועיצובו מבוסס על צורת "כתר השמשייה" שהוא כתר גדול דמוי שמשייה, הנישא מעל ראשו של השליט בתרבויות מרכז אסיה. לעדן הגיע טיפוס כתר זה מהודו - עבודת האמנות הייתה של יהודי מקומי מסוף המאה ה-19, והשפעתם של צורפים הודים, שהתיישבו בעדן, ניכרת בו בעליל.

הכתר לספר התורה והרימונים הנישאים מעל ספר התורה הם עיטוריים שונים כגון צמחים ותכשיטים, בשלהי המאה העשירית או בראשית המאה האחת עשרה. לימים נתגבש כתר קבוע מעל ספר התורה. ברוב הקהילות, בהן שומרים על ספר התורה בתוך תיק עץ קשיח, מקובע הכתר אל חלקו העליון של התיק. בקהילות האירופיות והספרדיות, בהן שומרים על ספר התורה באריזת טקסטיל, הכתר הוא פריט עצמאי, והוא משמש עם הרימונים או בלעדיהם בהתאם לעיצובו. להוציא שתי קהילות, מרוקו ותימן, יש כתרים לספרי תורה בכל הקהילות, ועיצובם מושפע בכל מקום ממסורת הכתרים המקומית.

כתר תורה הופיע לראשונה בבבל, ככתר ארעי שהוכן מפריטים עיטוריים שונים כגון צמחים ותכשיטים, בשלהי המאה העשירית או בראשית המאה האחת עשרה. לימים נתגבש כתר קבוע מעל ספר התורה. ברוב הקהילות, בהן שומרים על ספר התורה בתוך תיק עץ קשיח, מקובע הכתר אל חלקו העליון של התיק. בקהילות האירופיות והספרדיות, בהן שומרים על ספר התורה באריזת טקסטיל, הכתר הוא פריט עצמאי, והוא משמש עם הרימונים או בלעדיהם בהתאם לעיצובו. להוציא שתי קהילות, מרוקו ותימן, יש כתרים לספרי תורה בכל הקהילות, ועיצובם מושפע בכל מקום ממסורת הכתרים המקומית.

כתר של ספר תורה, טורקיה

בספרד נתגבש הכתר לספר תורה בצורת עטרה, כלומר חישוק גבוה. צורת זו מאפשרת שימוש בעטרה וברימונים, בעת ובעונה אחת. טיפוס זה של כתר לספר תורה התפשט יחד עם מגורשי ספרד בעיקר לאיטליה ולבלקן. הרימונים, ששמשם בקהילות הספרדיות הוא "תפוחים", מיתמרים לגובה רב יחסית כדי שיבלטו מעל העטרה הגבוהה.

מעצב: מאיר אשל
Designer: Meir Eshel

Festivals 2008 - Torah Crowns

The Torah crown and Torah finials are the earliest of the Torah ornaments. These two items are linked together and historically speaking they appeared one after the other, first in the East, Egypt and Spain and later in the Sephardic Diaspora and the communities of Central and Eastern Europe. The crown and Torah finials are usually quite elegant and either silver or silver plated. Many of them are adorned with bells that chime to announce that the Torah scroll is being taken out of or returned to the Holy Ark.

The Torah crown first appeared in Babylon in the late 10th or early 11th century as a temporary crown that was made up of various decorative items, such as plants and jewelry. Eventually, a permanent Torah crown took form atop the Torah scroll. In most communities that house the Torah scroll in a solid wooden case, the crown is permanently affixed to the top portion of the case. In European and Sephardic communities where the Torah scrolls are covered with cloth mantles, the crown is removable and it may be used with or without the Torah finials, depending on the design of the specific ornaments. All Jewish communities, other than Morocco and Yemen, use Torah crowns and their varying designs reflect local traditions.

Torah Crown, Turkey

The Torah crown of Spain developed into a coronet shape. This shape allowed the crown and the Torah finials to be used together. This type of Torah crown spread along with the Jews who were expelled from Spain, predominantly to Italy and the Balkans. The Torah finials, which were called "apples" in the Sephardic communities, ascend relatively high in order to protrude above the tall crown.

חותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

Torah Crown, Poland

The Torah crowns of Central and Eastern Europe were designed in the shape of a coronet with branches that closed over it at the top. The closed shape of the European crown did not allow the crown and the Torah finials to be used together, thus a tradition of using the Torah finials on weekdays and the crown on the Sabbath and holidays developed. Among the Torah crowns from Poland there are unusually high crowns made up of three smaller crowns one atop the other. This type of crown stemmed from the words of Rabbi Shimon: "There are three crowns; the crown of Torah, the crown of priesthood and the crown of kingship" (Mishnah, Avot 4:13)

Torah Crown, Aden

In Aden a crown resembling a pointed dome developed, through which the Torah finials passed. This crown, which was not affixed to the wooden case in this community, was designed like a "parasol crown", the large parasol-shaped crown that rose above rulers' heads in Central Asian cultures. This type of crown arrived in Aden via India. While the artwork was crafted by a local Jew in the late 19th century, the influence of Indian silversmiths living in Aden is extremely evident.

השירות הבולאי - טל: 03-5123933

שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 68021

www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

Issue: September 2008

Designer: Meir Eshel

Stamp Size: 30.8 mm x 40.0 mm

Plate no.: 729 (one phosphor bar)

730, 731 (two phosphor bars)

Sheet of 15 stamps, Tabs: 5

Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.

Method of printing: Offset